

پشت پرده حساسیت اردوغان به تلعفر! / حمید خوش آیند

سیاست های «اعمالی» مقامات ترکیه با آنچه که اعلام می کنند و مواضع «اعلامی» شان است، تعارض و تضاد فاحشی دارد.

آران نیوز؛ دولت ترکیه و مقامات این کشور، این روزها در خصوص عملیات آزادسازی موصل که از چندی پیش آغاز شده است، جنجال به پا کرده اند. اردوغان مصرانه تأکید دارد که کشور باید در عملیات آزادسازی موصل حضور نزدیک داشته باشد. از نظر سیاستمداران این کشور، ترکیه که یکی از کشورهای بزرگ اهل تسنن در جهان و منطقه می باشد نمی تواند نسبت به سرنوشت موصل و کرکوک که دو شهر سنی نشین عراق هستند بی تفاوت باشد. جنجال سازی آنکارا در رابطه با عملیات آزادسازی موصل در حالی ادامه دارد که در روزهای اخیر دولت ترکیه پرونده جدید را باز نموده و اعلام کرده است که اگر نیروهای داوطلب مردمی شیعه وارد «تلعفر» شوند، واکنش نشان خواهند داد. اردوغان که در بحران آزادسازی موصل با اتهام زنی به حشدالشعبی وقاحت را به آخرین حد خود رسانده اند، در آخرین گام با تأکید بر اینکه «شهر تلعفر ترکمان نشین در شمال عراق مساله حساسی برای ماست»، هشدار داده است: «در صورتی که شهر تلعفر شاهد اقدامات خشونت طلبانه باشد، واکنش ترکیه متفاوت خواهد بود». پیش از این نیز، اردوغان هشدار داده بود که در صورت ورود نیروهای حشدالشعبی به تلعفر که شمار زیادی از ساکنان آن را ترکمن ها تشکیل می دهند، واکنش نشان خواهد داد. تلعفر که هم اینک در دست داعش است، یکی از شهرهای مهم استان نینوا است. این شهر با جمعیت ۸۰۰۰۰ نفر (در سال ۲۰۰۷) پس از شهرستان موصل پرجمعیت ترین شهر استان نینوا به شمار می رود. اکثریت قریب به اتفاق اهالی تلعفر، ترکمن های عراق می باشد که مذهب حدود ۷۵ درصد از ترکمن ها سنی و ۴/۱ مابقی اهالی ترکمن را شیعیان تشکیل می دهند. حقیقت این است که حساسیت و موضع تهاجمی دولت ترکیه و شخص رجب طیب اردوغان نسبت به موصل و متعاقب آن تلعفر که اخبار آن به وفور در رسانه ها انعکاس یافته است، پرده از یک واقعیت دارد و آن اینکه سیاست های «اعمالی» مقامات ترکیه با آنچه که اعلام می کنند و مواضع «اعلامی» شان است، تعارض و تضاد فاحشی دارد. به این معنا که ترکیه حضور اکثریت ترکمن سنی در تلعفر را دلیلی مبنی بر حساسیت نسبت به این منطقه بیان می کند این در حالی است که داده های موجود و بازخوانی مواضع و رویکردهای قبلی و فعلی، همچنین چشم اندازی که مقامات ترک برای خود در رابطه با تحولات شمال عراق تعریف و تبیین نموده اند، حاکی از این است که دولت ترکیه و شخص رجب طیب اردوغان بدون اینکه توجهی به حاکمیت ملی و تمامیت ارضی عراق داشته باشد، از یک سو به دنبال احیای قدرت خود به طور عام در آن دسته از کشورها و مناطقی است که عموماً اهل تسنن هستند و در گذشته های در محدوده قلمرو امپراتوری عثمانی بودند و از سوی دیگر در صدد است تا به طور خاص شمال عراق را تحت سیطره و نفوذ خود در آورده و به عنوان حیاط خلوت منافع خویش قلمداد کند. در خصوص مورد دوم مقامات ترک به ویژه اصرار دارند که شمال عراق و مناطق سنی نشین را تحت سلطه و نفوذ خود در آورند همچنان که از نظر آن ها مناطق جنوبی و شیعه نشین تحت نفوذ ایران است. غافل از اینکه حضور و نفوذ ایران در مناطق جنوبی و شیعه نشین عراق یک حضور معنوی و نفوذ قلبی است نه نفوذ استعماری و غیرقانونی و سلطه طلبانه، همچنان که اردوغان با کمک سرنیزه و توپ و تانک در صدد محقق سازی آن است. کوتاه آنکه دغدغه اردوغان در عراق، دغدغه موصل و یا امنیت کرد ها و یا اهل تسنن عرب و یا ترکمن های تلعفر و مواردی از این دست که در اظهارات مقامات ترک بارها تکرار شده است، نیست. اردوغان در حالی خود را ناجی موصل معرفی می کند که از عوامل مسببان اصلی سقوط موصل بود! دغدغه اردوغان در موصل و حلب، دغدغه مردم، امنیت، عدالت و... نبوده و نیست. دغدغه اردوغان، میزان نفوذ و تسلط بر موصل و حلب و بطور کلی عراق و سوریه بوده و می باشد. درد اردوغان در عراق درد اهل تسنن و ترکمن های سنی تلعفر نیست، بلکه درد وی تضعیف قدرت مرکزی در عراق و کاهش نفوذ شیعیان این کشور است. از نظر مقامات ترک، داعش یک ابزار مؤثر برای رقابت با ایران، اکراد و شیعیان در عراق و سوریه می باشد که می بایست نگاه راهبردی نسبت به آن داشت، نه بیش از حد در پی تقویت داعش بود و نه بیش از حد در پی مهار آن. سیاست بازی اردوغان به حدی است که منطقه را به کام آتش فرو برده تا به برتری ژئوپولیتیک و مقام مرجعیت منطقه ای دست یابد. حال سخنان اردوغان در خصوص حساسیت کشورش نسبت به تلعفر و اعلام این نکته که ورود نیروی مردمی شیعه به تلعفر را برنخواهد تابید، در چارچوب مطالب فوق الذکر قابل ارزیابی است